

Återställande av sumpskog och rikkärr, Basetkärret, Järfälla kommun

Länsstyrelsen Stockholms län | 010-223 10 00 |
stockholm@lansstyrelsen.se | Järfälla kommun |

Basetkärret med majbräken som dominerar idag. Fotograf Per Collinder, Ekologigruppen.

Projektområde

Basetkärret tar emot vatten från hållmarker och annan barrskogsdominerad mark samt delar av bostadsområden i närheten, ca 37 ha. Området omfattas till största delen av Görvälns naturreservat. Den naturliga lågpunkten, kärret vid Baset är känt för sin flora från början av 1900-talet då flera ovanliga växter som endast växer i rikkärr noterades. Sedan dess har dock kärret dikats ut och till stora delar planterats med gran. Endast ett litet öppet område finns kvar och hävdas nu av Järfälla kommun.

I kärret har flera vattenknutna arter hittats. Loppstarran är en art som riskerar att utrotas i Sverige, den är rödlistad i kategori VU. Också rikkärrsväxten tätört har hittats, liksom de vanligare rikkärrsarterna knagglestarr och grönstarr.

Mycket folk, mest närboende, rör sig i området, dock inte i kärret då det ligger lite avsides till. Grusvägar och stigar är omfattande i närheten och framkomligheten påverkas inte av de planerade åtgärderna.

Orsak till åtgärder

Dikning av kärret tidigt 1900-tal och plantering av gran i det forna kärret för ca 60 år sedan, har förändrat florans i området och idag är naturvärdena mestadels låga.

En utredning som gjordes 2019 över tre våtmarker som skulle vara möjliga att åtgärda till det bättre, gav förslag på tre sätt att återställa Basetkärret:

- 1) stor öppen våtmark, med återställd hydrologi och årlig slåtter i kärrdelen.
- 2) liten öppen våtmark med omgivande björksumpskog (detta alternativ) eller som
- 3) enbart liten öppen våtmark.

Länsstyrelserna

Bedömningen är att alternativ 2) är mest effektiv både i kostnad för åtgärden, och efterföljande skötsel.

Vad vi vill förbättra

Genom att återställa en tidigare bortsprängd bergklack och att lägga igen grävda diken, återskapas ett fungerande rikkärr (Basetkärret) och en intilliggande björksumpskog. Effekten av ett återställt kärr förväntas vara bättre kvarhållning av vatten, naturlig rening och bevarande av kärrarterna.

Planerade åtgärder och aktiviteter

I den tidigare sumpskogen har gran planterats, som nu är uppvuxen och kan avverkas. Stubbar kan lämnas kvar och lövskog kan etableras genom naturlig föryngring. Skötsel kan krävas för att röja uppväxande gran och styra utvecklingen mot en varierad och flerskiktad natur. Den mindre öppna ytan sköts redan idag genom årlig slåtter för att gynna floran. Dock är vattenregimen förändrad vilket föranleder åtgärder. Målet är att grundvattenytan som medeltal över året ska vara 5 cm under markytan och att nivåförändringar håller sig inom 10 cm. På så sätt uppnås högre naturvärden samt större kolinlagring i en fungerandevåtmark.

Igenläggning av diken sker inte i första hand med grus utan delvis med de träd som avverkas i samband med åtgärden. Möjligen krävs fiberdukar, men i första hand mossa och torv från omgivningen används för att täppa till mellan träden. Samma teknik som förordas i egenläggandet av diken i torvmossar.

Planerad uppföljning

Ökad grundvattennivå förväntas snart efter återställande av bergklack och deldämmen, inom ett år. Ökad kolinlagring förväntas på sikt när mossa växer till och vattennivån höjts. Förbättrad förutsättning för rikkärrsknuten växlighet på några års sikt. Förbättrad våtmarksmiljö snart efter återställande, inom ett år.

Återkommande florainventering enligt tidigare gjorda inventeringar görs inom några år efter åtgärden (2026).

Guidningar och informationsskyltar kommer att förklara åtgärderna, särskilt ihop med avverkningsen av granskogen i början av projektet 2024, samt efter avslutade åtgärder från 2024 och framåt (guidningar).

I samverkan med

Naturskyddsföreningens lokala krets hjälper till med uppföljande inventeringar av floran.

Länkar